

Titulació	Tipus	Curs
Humanitats i Patrimoni Digitals	OB	1

Professor/a de contacte

Nom: Ramon Valdes Gazquez

Correu electrònic: ramon.valdes.gazquez@uab.cat

Equip docent

Maria Jesus Machuca Ayuso

Carlos Sanchez Lancis

Cecilio Garriga Escribano

Giuseppe Simone Pedote

Emanuele Leboffe

Lucia Cotarelo Esteban

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Coneixements propis del Màster en Humanitats i Patrimoni Digitals. En general, es demanen coneixements a nivell de grau en disciplines de Ciències Humanes i/o Socials. La formació també pot ser útil a professionals graduats / des en informàtica que es vulguin especialitzar en l'ús de tecnologies digitals en l'àmbit de les Humanitats i estudis culturals. Es demana familiaritat amb els ordinadors i de paquets ofimàtics més usats. La bibliografia fonamental i de referència està en anglès, així com el programari a utilitzar. Es recomana per tant, coneixement de l'anglès a nivell de lectura especialitzada.

Objectius

Aquest mòdul pretén introduir a l'alumnat en el tractament i anàlisi de produccions orals, escrites i sonores amb tecnologies digitals. En el cas dels textos escrits i corpus textuais es proposa reflexionar sobre les implicacions del pas de l'edició en paper a l'edició digital per centrar després en l'edició digital. En el cas de les produccions orals i sonores es realitzarà una introducció sobre el processament, etiquetatge i categorització d'arxius sonors. Es explorarà l'ús de sistemes d'informació geogràfica (GIS) per a la codificació d'informació lingüística aplicada a l'estudi de la variació (geolingüística) i l'ús de les xarxes socials i el crowdsourcing com a part de la mineria de dades. Es reflexionarà així mateix sobre la nova concepció de el

text literari i la seva interpretació en l'era digital, amb especial atenció a l'concepte polisèmic, així com les noves possibilitats d'aproximació a el fet artístic, la recepció de l'obra artística digital en l'àmbit de la xarxa i les noves formes d'abordatge i anàlisi de el text infoassistidas.

Resultats d'aprenentatge

1. CA11 (Competència) Integrar diferents tecnologies multimèdia i interactives en un fitxer digital amb so o text de manera simple i eficient.
2. CA12 (Competència) Interpretar la digitalització i l'edició de text i so per millorar la comprensió científica, l'ensenyament o la divulgació de les humanitats a diferents tipus de públic.
3. KA13 (Coneixement) Definir les potencialitats innovadores de la tecnologia i el mitjà digital en l'àmbit de l'edició i l'accés a textos i fitxers de so.
4. KA14 (Coneixement) Aplicar els fonaments teòrics sobre procediments avançats en digitalització en el disseny i la implementació d'un projecte digital.
5. KA15 (Coneixement) Incorporar en un projecte digital estratègies de gestió informatitzada d'arxius textuais o de sons a nivell avançat.
6. KA16 (Coneixement) Informar sobre l'ús de tecnologies multimèdia i enfocaments basats en la intel·ligència artificial per augmentar l'accessibilitat i la comunicabilitat de la digitalització de dades humanístiques i culturals i dels programes de visió per computador.
7. SA15 (Habilitat) Analitzar els problemes pràctics que es deriven de l'aplicació de la digitalització i la visió per computador en el camp de les humanitats i els estudis culturals.
8. SA16 (Habilitat) Resoldre problemes pràctics mitjançant l'edició digital de fitxers de text i so i mitjançant l'ús de llenguatges de marcatge.
9. SA17 (Habilitat) Classificar textos digitals per la seva temàtica i contingut mitjançant eines informàtiques com a ajuda per catalogar-los i indexar-los.
10. SA18 (Habilitat) Analitzar dades textuais, lingüístiques, literàries, historicoculturals i sonores mitjançant l'ús de tècniques estadístiques, eines digitals, aprenentatge automàtic i mineria de dades.

Continguts

Digitalització i reconeixement de text escrit. Escaneig i OCR.

Del senyal de parla analògic fins al senyal digital.

Segmentació, etiquetat i magatzematge.

Formats d'audio wav i mp3.

Extracció de dades lingüístiques i literàries, anàlisi estadístic i inferència.

Publicació en xarxa de documents sonors i textgrids.

Gestió y recerca terminològica i bases de dades relacionals.

Dels manuscrits i texts impresos a XML TEI: edició digital.

Segmentació, marcació y anàlisi de texts literaris i corpus lingüístics amb XML TEI.

Mòduls de TEI, gèneres literaris i esquemes Relax rng (1).

Mòduls de TEI, gèneres literaris i esquemes Relax rng (2).

Noves formes d'investigació i difusió en Literatura: bases de dades, magatzematge, visualització i anàlisi de dades.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Aprenentatge basat en problemes. Aprenentatge basat en casos d'estudi Pràctiques d'aula. Seminaris. Tallers. Debats.	26	1,04	CA11, CA12, KA13, KA14, KA15, KA16
Classes teòriques amb explicació de les tècniques informàtiques i dels seus fonaments teòrics i metodològics	40	1,6	CA11, CA12, KA13, KA14, KA15, KA16, SA15, SA16, SA17, SA18
Tipus: Supervisades			
Cerca de documentació, elaboració de bases de dades, exercicis d'aplicació de les tècniques d'estudi i anàlisi exposades, lectura de textos, redacció de treballs.	28	1,12	CA11, CA12, KA13, KA14, KA15, KA16, SA15, SA16, SA17, SA18
Presentació d'equip informàtic.	13	0,52	KA16, SA18
Tipus: Autònomes			
Treball pràctic amb software i hardware.	23	0,92	CA11, KA14, KA16, SA15, SA16

La metodologia està repartida entre activitats dirigides, activitats supervisades, activitats autònomes i activitats d'avaluació.

En les activitats autònomes (22,4%) s'ha de tenir en compte les hores d'estudi i la preparació de l'alumne per poder enfrontar-se a l'activitat d'avaluació. Aquestes activitats estaran compostes per cerca de documentació, elaboració de bases de dades, exercicis d'aplicació de les tècniques d'estudi exposades i lectura de referències bibliogràfiques com a material de reforç.

Les activitats dirigides (48,8%) han de respondre a una programació horària predeterminada, que requereix la direcció presencial d'un professor i que està especificada en hores a l'apartat anterior. A més, s'ha de tenir en compte que aquestes activitats estan distribuïdes en classes teòriques (28,8%) i plantejament d'estudis de cas i problemes que poden sorgir al voltant d'un tema concret (20%).

En quant a les activitats supervisades (28,8%), el professor les programa per a que l'alumne treballi de manera autònoma, però amb la supervisió del professor. En cas que l'alumne no pugui desenvolupar aquestes activitats de manera autònoma, el professor li suggerirà els materials que pot fer servir per poder portar a terme les activitats proposades.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentació de comentaris de text	30%	5	0,2	CA12, KA13, KA14, KA15, KA16, SA15, SA16, SA17, SA18
Presentació d'un text escrit debatint un tema rellevant	30%	5	0,2	CA12, KA13, KA16, SA15, SA17
Presentació d'un text utilitzant la Intel·ligència Artificial Generativa	40%	10	0,4	CA11, CA12, KA13, KA14, KA15, KA16, SA15, SA16, SA17, SA18

La metodologia d'avaluació d'aquesta assignatura de màster es basa en la participació activa i reflexiva de l'alumnat. Es valorarà la seva capacitat d'anàlisi mitjançant comentaris escrits sobre articles i referències bibliogràfiques proposades pel professorat. A més, els estudiants elaboraran resums crítics dels debats fets a classe, on hauran d'expressar i argumentar la seva pròpia postura en relació amb les opinions contràries, demostrant capacitat de diàleg i pensament crític. Un altre element clau de l'avaluació serà la realització d'un exercici crític que impliqui l'ús d'eines d'Intel·ligència Artificial Generativa aplicades a un dels temes tractats durant el curs. Aquest treball haurà d'incloure una reflexió sobre els límits i potencialitats d'aquestes tecnologies dins el camp de les Humanitats Digitals. Els detalls concrets sobre el format, criteris i terminis d'aquest exercici seran explicats i debatuts a classe pel professorat.

Es permet avaluació única. A demanar seguint el procediment aprovat pel Deganat de la facultat de Lletres

En el moment de realització de cada activitat d'avaluació, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Procediment de recuperació: Només el treball final (segon cas d'estudi) es re-avaluable. Aquesta decisió es prendrà a cada cas després de una entrevista personalitzada de l'estudiant amb el professor.

La data de lliurament de la re-avaluació també es prendrà cas per cas, i de comú acord entre el professor i l'estudiant.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No evaluable" sempre que no hagi lliurat algun dels exercicis.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En aquesta assignatura es recomana l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà de: (i) identificar quines parts han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït el procés i el resultat final de l'activitat.

La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat evaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

Allés, S., Materiales en Zenodo para el aprendizaje de TEI. 2020. Open Access, recurso en línea: <https://tthub.io/aprende/>

Amores, M., "El buscador GICES XIX, herramienta digital sobre el cuento español del siglo XIX", en López Poza, S.; Pena Suerio, N., *Humanidades digitales. Desafíos, logros y perspectivas de futuro*, 2014.

<https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=660935>

Audio and Video Guidance: Resources, U.S. National Archives.

<https://www.archives.gov/preservation/formats/audio-video-resources>

Bel, N. 2014. Documentation of ContaWords. <http://hdl.handle.net/10230/22602>

Buenafuentes, C. y Sánchez Lancis, C. (en prensa): "The Spanish Twenty-first Century Corpus (CORPES XXI): a Tool for the Study of Syntactical Variation in Spanish", en Cerrudo, A.; Gallego, Á. y Roca, F. (eds.),

Syntactic geolectal variation: traditional approaches, current challenges and new tools. Amsterdam: John Benjamins.

Cerrudo, A. et al. 2015. "ASinEs: Prolegómenos de un atlas de la variación sintáctica del español".

Linguamatica 7.2.: 59-69. <https://linguamatica.com/index.php/linguamatica/article/view/V7N2.5>

Cobo, Á., *PHP y MySQL: Tecnología para el desarrollo de aplicaciones web*. Madrid, Ediciones Díaz de Santos, 2005.

Collatón, R., *Introducción al uso de R y R Commander para el análisis estadístico de datos en ciencias sociales*. Comunidad de programadores, 2014. Extraído de

https://cran.r-project.org/doc/contrib/Chicana-Introduccion_al_uso_de_R.pdf

Correa Duarte, J.A., *Manual de análisis acústico del habla con Praat*. Publicaciones del Instituto Caro y Cuervo, Series Minor 49, Bogotá, 2014.

Dickinson, M.; Brew, Ch.; Meurers, D. *Language and computers*. London: Wiley-Blackwell, 2012.

Driscoll, M.J., y Pierazzo, E., eds., *Digital Scholarly Editing. Theories and Practices*, Open Book Publishers, Cambridge (UK), 2016. Recurso en línea, descarga gratuita. <http://dx.doi.org/10.11647/OBP.0095>

Franzini, G., *Catalogue of Digital Editions*, UCL Centre for Digital Humanities y Austrian Centre for Digital Humanities, 2012-... recurso en línea: <https://dig-ed-cat.acdh.oeaw.ac.at/>

Huidobro, J.M. "Sonido digital y formatos de compresión", *Acta* 24. 2002. Extraído de

<https://www.acta.es/recursos/revista-digital-manuales-formativos/358-024>

International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres: <https://www.iaml.info/>

Marrero, V. (Ed.), *Introducción a la fonética judicial. Variación inter e intralocutor en español. El proyecto VILE*, Tirant lo Blanch, Valencia, 2017.

Pierazzo, E., *Digital Scholarly Editing: Theories, Models and Methods*, Farnham (Surrey), Ashgate Publishing, 2015.

Puertas Pavón J., *Creación de un portal con PHP y MySQL*, RA-MA, S.A. Editorial, Madrid, 2015.

Sahle, P., *A Catalogue of Digital Scholarly Editions*, Institut für Dokumentologie und Editorik, Universität zu Köln, Colonia, 2008-..., recurso en línea: <http://www.digitale-edition.de/>

Sound Directions: Best Practices for Audio Preservation, Indiana University Digital Library Program.

<http://www.dlib.indiana.edu/projects/sounddirections/papersPresent/index.shtml>

Programari

Gephi (graphs): < <https://gephi.org/> >.
Onodo (redes): < <https://onodo.org/> >.
Oxygen (Editor XML): < <https://www.oxygenxml.com/> >.
R (Lenguaje de programación): < <https://www.r-project.org/> >.
RStudio (Entorno para R): < <https://posit.co/download/rstudio-desktop/> >.
Stylo (Librería para R): < <https://eadh.org/projects/stylo-r-package> >.
Timemapper (cronologías, timelines y mapas): < <https://timemapper.okfnlabs.org/> >.
Transkribus (Versión web): < <https://www.transkribus.org/> >.
Visual Studio Code: < <https://code.visualstudio.com/> >.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEMm) Seminaris (màster)	1	Català/Espanyol	primer quadrimestre	tarda